

**Iohannis Casimiri Dei gratia Palatini Rheni, &c. tutoris et
administratoris, Mandatum, de non ampliùs condemnando,
criminando, conuitiandóq[ue] è pulpitis Templorum,
cathedrisq[ue] Scholarum, vt hactenus à multis factitatum est.**

<https://hdl.handle.net/1874/454975>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

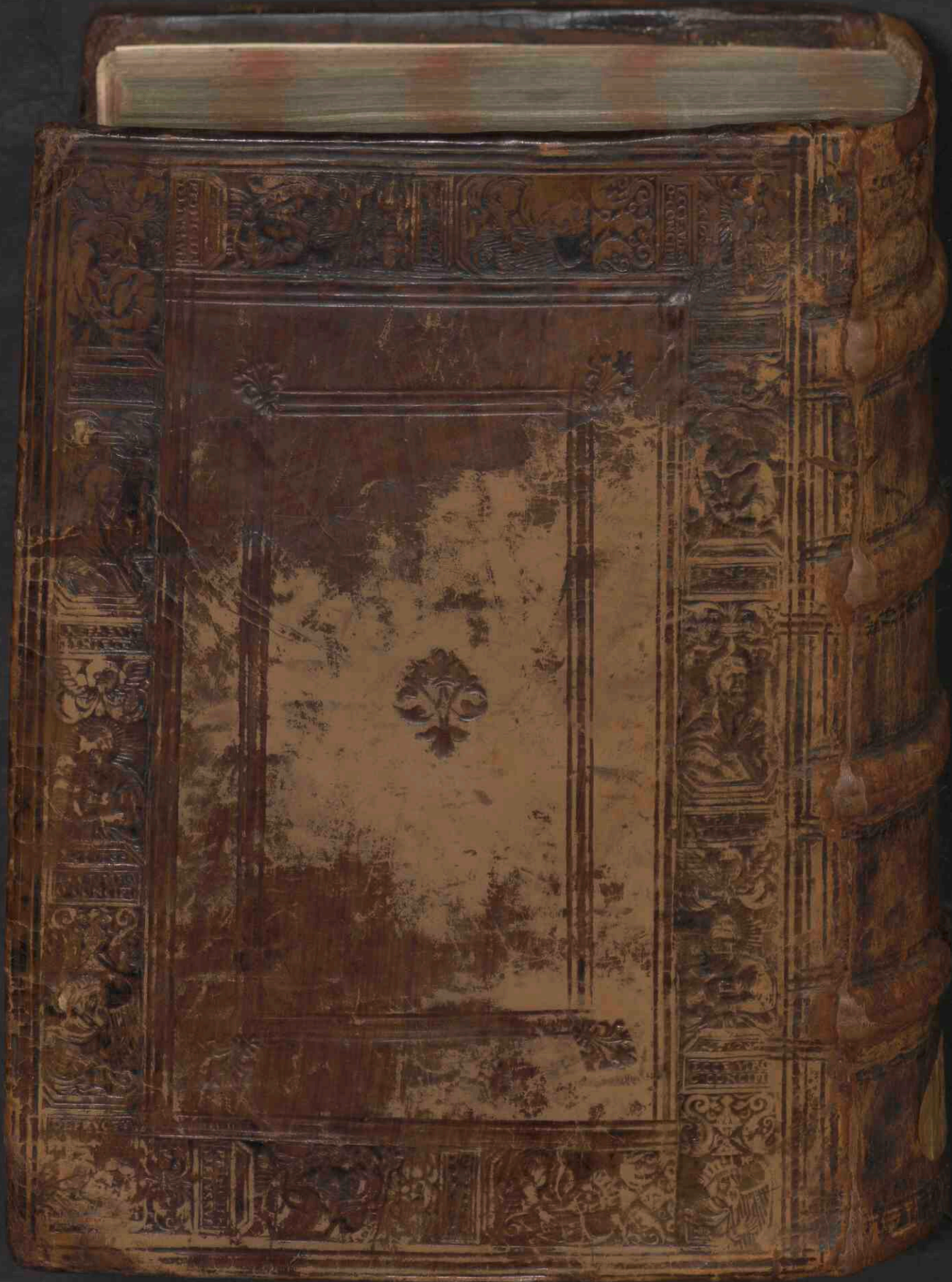
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

n. qu.

0ULLYHAY
CYRHRAN

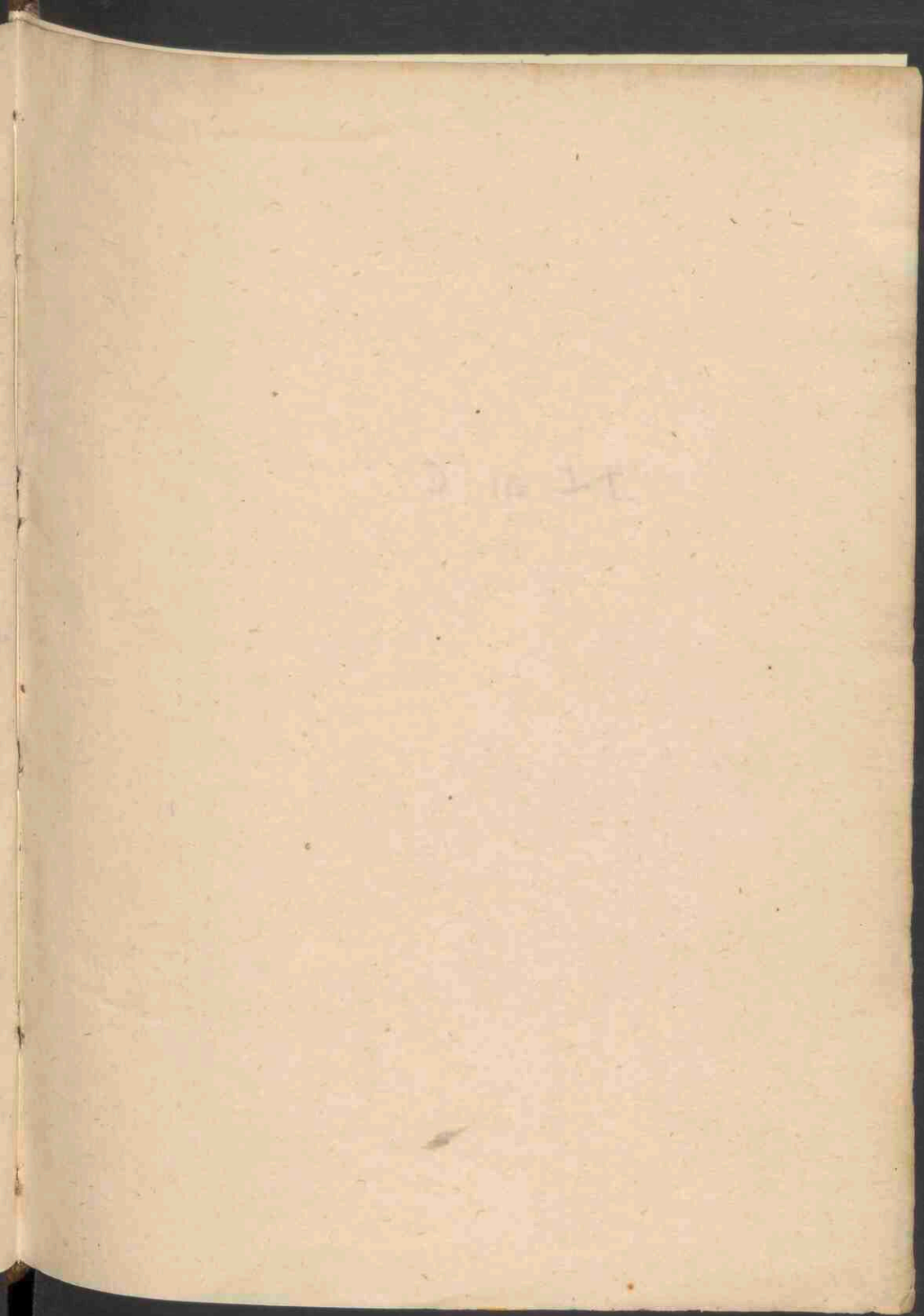

Miscellanea Theologica

Quarto n°. 157.

Constantine 23-9-02

Ne gi. C.

ca. m. ad. h. i. p. m. d. h. r. e.
m. i. r. e. r. e. s. n. i. k. e. f. t. q. i. d. a.
v. i. t. a.

IOHANNIS

CASIMIRI DEI GRATIA

PALATINI RHENI, &c. TUTORI SET

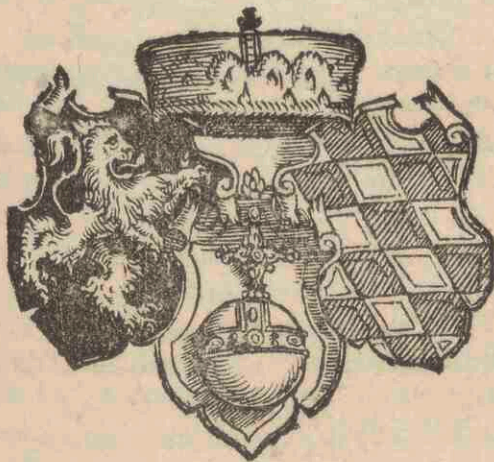
ELECTORALIS PALATINATVS ADMINIS-

tratoris, Mandatum, de non amplius condemnando,

criminando, conuiciandóq, e pulpitis Templorum,

cathedrisq, Scholarum, vt hactenus à mul-

tis factitatum est.

HEYDELBERGAE

excudebat Iacobus Mylius,

M. D. XXCIV.

JOHANNIS

CAZIMIRI DEI GRATIA

CAZIMIRI MENSAE TERTIORIS

CAZIMIRI MENSAE QUARTAE

CAZIMIRI MENSAE QUINTAE

CAZIMIRI MENSAE SEPTIMAE

CAZIMIRI MENSAE OCTAVAE

CAZIMIRI MENSAE NONAE

HEYDEBERGAE

CAZIMIRI MENSAE SEPTIMAE

M. H. ANNO

I
IOHANNES CASIMIRVS DEI GRA
tia Palatinus Rheni, Tutor, & Elec
toralis Palatinatus Adminis
trator, DVX Bauariæ &c. Vniuersi
tis & singulis nostris Consiliari
is, præfectis tam superioribus
quàm inferioribus, Scultetis,
Consulibus, Senatoribus, Ma
gistris pagorum, aliarumque

communitatum, ciuibus, subditis & quibuscunq;
alijs ad nos attinentibus & iurisdictioni nostræ sub
iectis: præcipuè verò Superintendentibus, Pastori
bus, Diaconis, Præsbyteris, Ecclesiarum & Scholarum
ministris, deniq; omnibus huius nostri inferioris Pa
latinatus hominibus tum Ecclesiasticis tum politicis,
cuiuscunq; ordinis, status & conditionis sint, opta
mus salutem, nostramq; significamus & deferimus
gratiam & beneuolentiam.

Postquam Nos, Dei prouidentia, legitime
nempe vigore aureæ Bullæ atq; Iuris, ad Electoralis
Palatinatus administrationem peruenimus, & quid
nostri tanq; Christiani magistratus muneris sit, confi
derauimus, quòd videlicet nò solùm verbo Dei salui
fico ad subditorum æternam ac temporalem prospe
ritatem animæq; salutem, cursum suum liberum &
rectum concedere, eumq; quantum in nobis est, pro
mouere, sed etiam omnia eius obstacula & impedi
menta, vt sunt: omnes communi Ecclesiæ consensu
reiecti fanatici errores, atque hætenus in suggestis
scholisq; omnis generis graues & minimè ferendæ
obtredationes, calumniæ, condemnationes ac hæres
eos insimulationes, quibus inculpati veræ doctrinæ

assertores de Ecclesia benè meriti viri proscinduntur
 ac diffamantur propter quasdam controuersias & in Ec-
 clesia Euangelicorum nondum decisas expositiones,
 maximè verò in negotio de Cœna Domini nostri Iesu
 Christi remouere atq; tollere debeamus: præsertim
 cùm huiusmodi litibus ac rixis Ecclesia Dei non ex-
 truatur, nec ad Christum adducatur, sed potius de-
 struatur, deprauetur, tenellæ conscientiæ in errorem,
 dubitationemq; trahantur, vinculum fraternæ chari-
 tatis disrumpatur, pōtificij & alij veritatis adhuc exper-
 tes ab eius amplexu & amore deterreantur, quib' potius
 sancta & inculcata vita, lenitate, māsuetudine & Chris-
 tiana modestia exemplū & ansa danda erat accedendi
 ad veram Christianam nostram religionem, ad Deum
 cum omnibus fidelibus laudandum & celebrandum.

Quocirca & nos hisce tam grauibus causis ad-
 ducti, cum nostro pridem charissimo fratre Ludovico
 palatino Electore &c. piæ memoriæ (quemadmo-
 dum à charissimo nostro quondam patre beatæ me-
 moriæ Friderico Palatino Electore & cæteris Electo-
 ribus ac principibus Augustanæ confessionis factum
 fuit) fraternè consensimus, mutuoq; stipulati sumus.
 pariter effecturos, vt iam dicta scandala, impiæ ac
 Christiano homine indignæ condemnationes, hære-
 seos insimulationes & plebis concitationes prohibe-
 antur ac tollantur, id quod præfatio quoq; in euulga-
 tam ab illo Ecclesiasticam Ordinationem disertè ex-
 primit & fieri vult. Si qua verò controuersia religio-
 nis esset aut existeret, eam non conuitijs, calumnijs &
 importunis condemnationibus è suggesto ad per-
 turbandum plebem, sed ordinaria, & vsitata in Eccle-
 sia Christi via ac ratione, nimirum Christianis collo-
 quijs ac Synodis decisum iri.

Cùm

Cum itaq; statim in principio nostræ gubernationis & administrationis Electoratus tam à subditis quàm ab alijs frequentes ad nos delatæ sint querelæ, quòd à compluribus Ecclesiarum Scholarumq; ministris ei constitutioni atq; edicto, non obtemperetur, sed calumniæ, criminationes & conuicia cum vanis & maleuolis insimulationibus falsorum dogmatum indies magis magisq; inualescant, ac subditi qui hanc rem tam indignam & tetram abhorrent, partimq; à talibus Ministris dissentiunt de Cœna Domini, non credentes eius corpus pani inclusum ore percipi, ab istis è suggesto & alibi maledictis incessuntur, probris extremè deturpantur, à sacræ Cœnæ vsu arcentur, ad Baptismum susceptores infantium non admittuntur, imò quibusdã in locis etiam sepultura debita eis denegatur: quorum vtrumq; charissimus frater noster pridẽ mortuus Elector inprobavit, fieriq; vetuit. Vnde hoc quoq; manauit, vt ab honestis muneribus veluti senatorijs alijsq; id genus excluderentur. Ad medendum huic malo, hisce exacerbationibus, insectationibus & odijs, & ad amouendũ animorũ perturbationes suspicionesq;, quibus homines irrequieti nostrã religionem apud simplices inuisam, odiosamq; reddere conati sunt, significamus ac testamur hoc scripto parã non duros locum vlli hæresi, blasphemix aut errori, quæ vel à vetere puriori vel à nostræ ætatis emendata Ecclesia communi consensu reiecta sint, vel ex reiectis & sæpè iam confutatis erroribus deducantur, aut profluant: sed omnibus Ecclesiasticis & doctoribus concessum esto & liberum, imò seueriter iniunctum, vt ea confutent, taxent, populumq; de eis cauendis præmoneant.

Quod verò attinet ad disputationem de Cœnâ sacra, super qua eousq; vtrinq; consensus & communis confessio est, quòd veri & essentialis corporis & sanguinis Domini & seruatoris nostri Iesu Christi, simulq; omnium eius beneficiorum in iusto Cœnâ huius vsu certò participes efficiamur: & quòd Christus Dominus noster sacræ suæ Cœnâ adsit, sicut & præconio sacri sui Euangelij: & dissensio in eo sit tantummodo (nisi quòd pauci quidam homines irrequieti superioribus annis disputationem nouam de persona Christi ex libris istis contentiosis & pugnantibus conquistam mouerunt) nimirum qua ratione, quòue modo hæc præsentia & participatio corporis & sanguinis Christi intelligenda sit & fiat.

Nempe vtrum id corpus substantialiter in pane contineatur, an verò nobis suis membris quibus Christus sese secundum promissionem coniungit & vnit, præsens sit: sicut vtraq; & Euangelium & Sacramenta non de eo, quod vel in voce concionatoris vel in elementis occultatum est, sed quod nobis credentibus in iusto vsu huius ceremoniæ donatur, nobis testificantur, deq; eo certiores reddunt.

Quarum sententiarum posteriorem nos quoq; verbo Dei, fidei nostræ Christianæ veteris purioris Ecclesiæ doctrinæ consentaneam sentimus & in confessione Augustana eiusdemq; Apologia & alijs publicè approbatis & receptis Ecclesiarum Euangelicarum confessionibus compræhensam. Veruntamen volumus, postulamus & seuerè mandamus, vt infirmi necdum capaces eius, quam nos profitemur, quæq; Catechismo à patre nostro Friderico Electore &c. felicitis memoriæ continetur, doctrinæ, æquo animo & humiliter

maniter ferantur, placidè instituantur: nec quisque alium ob eam, quam nos ex verbo Dei certam amplectimur doctrinam, vel in suggesto vel in scriptis suggillet, condemnet, deuoeat, sicut hæcenus à turbulentis hominibus factitatum est: quandoquidem in nulla adhuc communi & legitima Synodo hæc controuersia agitata & disceptata est.

Præcipuè verò abstineant in suggesto à contumeliosis Lutheri, Caluini, aliorumq; præstantium & de Ecclesia benè meritorum virorum cognominibus, per quæ apud Pontificios & id genus alios veritatis aduersarios dehonestantur, quiescentes partim iam in Domino, postq̃ dotibus diuinitus eis concessis fideliter & sedulò vsi sunt, ad eruendum ex tenebris Pontificij ergastuli multorum animas, ne hoc pacto simplicium ac tenerorum conscientiarum contristentur offendantur perturbentur & animorum distractiones fiant: Quandoquidem certò constat ex colloquijs & actis Marpurgensibus anno 29. tum verò ex VVittebergensi Concordia, initaq; fraternitate anno 36. illos ipsos viros consensisse de omnibus Christianæ fidei articulis etiam in fundamento de Baptismo & Cæna Domini non discrepauisse, mutuoq; pro fratribus agnouisse, nec secus à præcipuis Augustanæ confessionis autoribus & sectatoribus habitos fuisse.

Interdictum quoque est huiusmodi sectarum probrosis nominibus autoritate sacrarum literarum, ne videlicet alij vocentur partium Cephæ, alij Apollo, alij Pauli, vt nunc hic Lutheri, ille Caluini dicitur, sed ad vnum Christum, in cuius nomine baptizati, à quo redempti sumus nos referre, ab eoq; nominare debemus. Nec dicam quòd istis probrosis odiosisq; appellationibus

appellationibus tam intra quam extra Romanum
 imperium sitæ Ecclesiæ, quæ à pontificia tyrannide se
 se separarunt; b ipso Pontifice sine discrimine omnes
 cuiuscunq; sint sententiæ æquè infestentur, illisque
 exitium struatur. Quinetiam & sacra Scriptura & di-
 lectio proximi requirit, cum ab omnibus tum verò
 maximè ab Ecclesiæ ministris, vt rudis & simplex ple-
 becula moderatione & lenitate adhibita doceatur ex
 verbo Dei, & Christo lucrifiat, non ab eo conuictis &
 maledictis alienetur absterreaturæ. Quantò igitur
 minùs ferre & concedere possumus vt ministri Eccle-
 siarum & scholarum in suggestis vel in scriptis alijs ali-
 js falsas & hæreticas opiniones & doctrinã assignent,
 temerè ac falsò impudent, & sic falsum testimonium
 perhibeant, idque cum duntaxat in finem, vt veritas
 & homines innocentes hoc pacto apud vulgus tra-
 ducantur, odiosi & infames reddantur. Itaque hæc
 vt quæ nullum honestum virum, nedum Ministrum
 Ecclesiæ decent, seuerè cum denunciatione summa
 pœnæ fieri vetamus: imprimis verò vt abstineant ab
 hac & sequentibus manifestis calumnijs, quòd is, qui
 verba hæc PANIS EST CORPVS CHRISTI
 non de corpore quoquam pani incluso, aut quòd pa-
 nis non essentialiter vel substantialiter Christi corpus
 sit ac tale corpus ore vt panis comedatur, intelligunt,
 sed SACRAMENTALITER, quòd nimirum
 pro natura & proprietate omnium Sacramentorum
 signum sit veri corporis Christi, quod in cibum ani-
 mæ nobis in iusto suo vsu præbetur, propterea verba
 Christi in Cœna non habeant pro veris vel vera ne-
 gent: Item quòd sic DEO ET CHRISTO OMNI-
POTENTIAM detrahant: Item quòd Sacramenta
 tantùm

Corp. panis
 1115

tantum nuda signa & inanes representationes sint, & non talia, per quæ nobis id quod designant, donetur. Item quod nullam Christi præsentiam in sacra Cœna agnoscant, docentes & dictitantes, tam longè eum inde abesse, quantum distat summum Cœlum à terra. Id quod falso de illis perhibetur, sed, hoc docent, quod, etiamsi corpus Christi post eius assensum in Cœlum quoad locum, testantibus id Angelis, Paulo alijsque apostolis unanimiter, tam procul absit à terrenis istis elementis, quam Cœlum à terra: tamen nobis præsens sit in hac sacra actione, quæ magis cœlestis quam terrestris est, in qua & omnipotens Christi Spiritus efficax sit, & verè præsens membra capituniat, & proinde nos ad hanc mensam diuinam secundum sententiam Concilij Necani non desixi esse debemus, humiliter in proposito pane & calice rebus nimirum visibilibus & terrestribus: sed animos per fidem rursus mittere ubi Christus est, teste Paulo, sedens ad dextram patris, & inde eum expectare, redituro visibili & corporali modo. Item quod doceant, Christum vni cuiuspiam loco in Cœlo inclusum, & quasi captiuum teneri. Item quod nutriamur nos per hoc Sacramentum solummodo Spiritu Christi & beneficiorum eius, non etiam eius corpore. Item quod tantum humanas & Philosophicas rationes sequantur, & id genus aliæ putidæ ac euidentes calumniæ, blasphemix, quæ huic in verbo Dei fundatæ doctrinæ affinguntur, & ex sacris literis alijsque firmis argumentis multoties confutatæ sunt & dilutæ.

Et quoniam ex hoc prauo intellectu pauci aliquot superstitiosi Doctores disputationem de omnipresentia corporis Christi mouerunt, deduxerunt,

negotioq; Sacramentario admiscuerunt ad proban-
 dam substantialem corporis Christi in Coena præsen-
 tiam & oralem manducationem, qua hæc contentio
 indies maior & intricatior fit & plebi argutis & perni-
 ciosis quæstionibus ac disputationibus redditur vsq;
 perturbatior, atq; illi, qui rectam de personali natura
 rum in Christo vnione ex verbo Dei & verustis Sym-
 bolis pariter cum tota orthodoxa Ecclesia contra
 cōmentitiam istam omnipræsentiam corporis Chri-
 sti docent & tuentur, grauibus calumnijs ad vulgus
 proscinduntur & deformantur, quasi erroneæ doctri-
 næ autores tradentes Christum non esse omnipoten-
 tem & proinde Arrianis cognati: Item humanam na-
 turam nihil accepisse per personalem vnionem, nisi
 solā nuncupationem & nomen: tum quòd personam
 vt, Nestorius diuidant, dimidium duntaxat Christum
 in terra, non totum agnoscant: & quòd Emanuelem
 nostrum Christum non totum in vtraq; natura inse-
 parabiliter adorent & quæ huius farinae alia commen-
 ta & mendacia in vulgus sparguntur: mandamus Pa-
 storibus & diaconis, vt de his mysterijs personæ Christi
 ex sacris literis, Symbolis Ephesino & Chalcedonensi
 simpliciter & sobriè, doceant & concionentur, ab
 omnibus argutis inutilibusq; quæstionibus, quas
 populus intelligere nequit, sed quibus dubius incer-
 tusq; redditur, & quæ natiuas & proprias corporis
 Christi affectiones tollunt: Itemq; à calumnijs & in-
 sulationibus, quæ nostrarum Ecclesiarum Catechis-
 mo, alijsq; scriptis antè editis plenè & planè confutatæ
 sunt, omninò abstineant, alioqui in grauem nostri of-
 fensam et incertissimam pœnam incursuri.

Et quia compertum est, quòd hactenus maior
 pars.

pars prædicatorum huiusmodi calumnias tantum ex
 alijs auditas, ad populum è suggesto declamitent, no-
 strorum aliorumq; doctorum libris, sicut & Augusta-
 na Confessione eiusq; Apologia non le&is: volumus
 & mandamus, vt Ecclesiarum Scholarumq; ministri,
 qui de hisce rebus docent & concionantur, diligenter
 ipsi legant, libros à nostris alijsq; editos perpendant,
 examinēt, in verbo Dei, Augustana Confessione eiusq;
 Apologia conferant, & sicubi quod captum ipsorū ex-
 cedat inuenerint, de eo cum nostris Theologis & Ec-
 clesie ministris placidè, amanter & Christianè confe-
 rant, seseq; erudiri patiantur: quò importunæ & in-
 iustæ condemnationes & conuitia euitentur, abole-
 anturq;. Præterea quum hæ in Religione dissensiones
 & certamina extiterint potissimum ex libris istis existi-
 cis & altercatoribus, hominumq; glossis atq; inter-
 pretamentis: omnes verò Christiani catholici & cum
 eis nostri maiores & nosmet ad solum Dei verbum, ad
 prima quoq; & antiquissima Symbola itemq; Augu-
 stanam Confessionem eiusq; Apologiam tanquam
 verbo Dei consentanea respicimus, & prouocamus:
 coniungimus nostris Ecclesiarum Scholarumq; mi-
 nistris, vt nostræ ditionis populum & iuuentutem ex
 solis his communiter notis & approbatis, non ex con-
 tentiosis istis, alijs ve alieno fundamēto superstructis
 libris, quocunq; nomine appellentur, hodie inter Au-
 gustanæ Confessionis status controuersa, nec, dum in
 communi aliquo conuentu confirmata & recepta,
 erudiant & ad ea duuntaxat remittant, allegent & de-
 ducant: quoad tandem aliquando, mediante diuina
 gratia, hæ dissensiones & certamina de modò memo-
 ratis articulis in libero ac vniuersali Concilio compo-
 nantur,

nantur, & vt interea neutra pars alteram ob contro-
 uersiam de sacra Coena conuitijs maledictis infeste-
 tur, alio uero modo infestet & laedat: sed multò magis eò
 omnes suas dirigant conciones, quòd populus & audi-
 tores in simplici & vera pietate proficiant, ad peccato-
 rum agnitionē & pœnitentiam & vitæ correctionem
 adducantur, ad mutuam charitatem hoc potissimum
 exulcerato & turbulento seculo inuidentur & adue-
 fiant: utq; ipsi Pastores & Ministri dent operam, vt
 modestè mutuo conuersentur, alij alios tolerant dan-
 tes alijs speciem & exemplum, se esse membra Christi,
 cumq; habitare ipsorum pectora.

Postremò quia nobis innotuit esse Conciona-
 tores & ludimagistros, qui iuramentū prætexant suis
 criminationibus, maledicentiæ, condemnationibus
 & excommunicationibus, easq; excusent eò quòd iu-
 reiurando obligati sint senarui Ecclesiastico, qui pri-
 dem erat, ad sui excusationem allegantes etiam quod-
 dam Edictum ab eodem Senatu insciente fratre no-
 stro, beatæ memoriæ, & magno aulæ Magistro ac con-
 siliarijs editum die 19. Iulij superiori anno 1583. statu-
 imus & pronunciamus omnia huiusmodi iuramenta
 & prætensa edicta esse irrita, abrogata & annullata, nec
 quenquam is teneri, iniungentes omnibus nostris
 Superintendentibus, concionatoribus, Ecclesiarum
 Scholarumq; ministris vt hæc omnia prædicta & ipso-
 rum causa statuta, Christiano zelo, studio & modera-
 tione teneant & præstent.

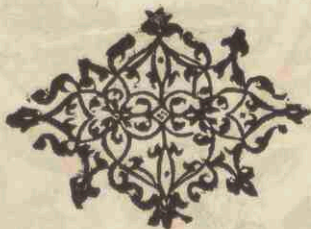
Mandamus etiam seuerè nostris consiliarijs, præ-
 fectis superioribus & inferioribus, Scultetis, consuli-
 bus, senioribus, senatibus & iudicijs vt per fidem,
 quam nobis dedere quàmque nobis debent fidelita-
 tem

tem, in hoc incumbant & hoc efficiant, quò ista supra dicta tùm ab omnibus tùm à singulis seruentur & fiant: & apud vtrosq; tam Ecclesiæ ministros quàm apud auditores & populum Christiana Concordia & fraternitas constituatur & maneat: & si qui in conuertiendo, damnandòque vt hætenus factum est, perrexerint, hortentur ad modestiam & linguæ continentiam: Si ne hoc pacto quicquam apud eos profecerint, maturè nobis istam contumaciam & petulantiam significant, facturis deinde quod nostri erit officij.

Atq; hoc ipso factum fuerit, quod Deo placet, proximo vtile & salutare est, & quod nos rectè sentimus, & seridè fieri volumus, seueritérque mandamus.

Confirmata nostro Sigillo, atq; edita Heydelbergæ die 19. Februarij, Anno à Christo nato M. D. XXXIV.

F I N I S.

1826731

